

Legg turen til Skåtøy!

Opplev høstens natur, sjø og skjærgårdens ro.

Kafeen er åpen lør 11-23 og søn 11 til ca 20. Her får du god mat, og kan mingle med innfødte om du ønsker eller tør. Du kommer deg greit frem og tilbake **Sjekk KFS rutene her**

August 2016 nr. 65

Skåtøy Flaskepost

epost: linda-hoy@hotmail.com
mobil: 99234828

KSM startet sitt 4 skoleår med 8 nye førsteklasinger.

For meg som var med på prosjektet med oppstart av skolen er det spesielt hyggelig å se at skolen nå fremstår som solid og veletablert.

Med sine 53 elever i år, har skolen blitt det vi håpet på, et skolealternativ som skjærgården og hele kommunen kan nyte godt av. Skolen gjenspeiler altså det mangfold vi finner i en hver lokalbefolkning, der alle mennesker har sine individuelle behov og ønsker.

En liten skole i landlige omgivelser, med alternativ pedagogikk, viser seg da å være et nyttig supplement til den offentlige skolen. KSM bidrar derfor til økt boattraksjon for barnefamilier i hele kommunen. Fornøyde elever, foreldre og lærere er den beste, og eneste garanti for privatskolen KSMs fremtid.

Skolen er med sine 14 ansatte og ca.

10 årsverk nå også trolig blitt skjærgårdens største arbeidsplass.

KSM er positivt for tilflytting

Vi har erfart en liten netto tilvekst av barnefamilier til Skåtøy og skjærgården etter skoleetableringen. Og det er mer

mobilitet i flyttingen, familier prøver en periode på Skåtøy, og noen drar hjem igjen, eller inn til Kragerø.

Skolen har trolig også forhindret utflytting av enkelte barnefamilier både på øyene og andre steder i kommunen.

Det viktigste med skolen er jo at barn trivs, har det bra og lærer det de skal, og heldigvis, alt tyder på at det er tilfelle ved KSM.

Det Skåtøyungene er mest fornøyd med, i alle fall de jeg har snakket med, er at de takket være det pedagogiske opplegget, effektiv organisering og en litt lengre skoledag, ikke har hjemmelekser, og at de får god mat på skolen.

Skolen har egen kokk som lager enkel, hjemmelaget sunn mat fra grunn av, det vet ungene å sette pris på. Det er mat i hvert av to timeslange friminutter. Det gir god tid til fysisk aktivitet ved lek og uteaktiviteter på lekeplassen og i skogen. Det er fint at KSM klarer å levere slike tilbud, som mange foreldre og barn ønsker seg, innenfor rammene av statsstøtte (uten å ty til foreldrebetaling).

Skoleåpningen avsluttes med en etter hvert så tradisjonsrik kanonsalutt på skoleplassen av sjørøver Trond Sødal.

Da kruttrøyken la seg tok førsteklassingene de første nølene skritt, bort fra mamma og pappa og fram til lærerne, før de marsjerte i samlet tropp inn på skolen til et nytt kapittel og en ny hverdag i deres unge liv.

Tor Dønvik

Agurktider også for Flaskeposten

Undertegenede skribent har i en tidligere båehistorie blitt kritisert for å ha flåset med tidligere statsminister Jens Stoltenbergs månelandingsprosjekt på Mongstad. Det brukte jeg som en metafor for den dumskap som ofte følger med en god båe-historie. Jeg fikk da sterk kritikk fra seriøse politikere for den slags skriverier.

Så måtte det da selvfølgelig skje igjen, med siste flaskeposts flåsete agurk-historie om vannskutere. Der jeg presenterte et manipulert bilde av en brunsnegle på en vannskuter.

Jeg både dementerer og unskylder herved på det sterkeste. Enhver likhet mellom brunsneglen på det manipulerede bildet og FRPs forkjemper for "den privat frihet", Bård Hoksrud, er ikke tilsett og helt tilfeldig fra min side.

Tor Dønvik

Kabyllhistorien

I forrige nummer stilte jeg spørsmålet om kabyll. Tom Edvardt på Stussholmen kan opplyse om at grensa for slik underbetalt stortorsk gikk ved fem kilo.

Men han vet ikke hva navnet betyr eller hvor det stammer fra. Ofte bruker vi uttrykk fra andre land, og kanskje andre lesere vet mer?

Hansemann

Båehistorier etterlyses

Som det fremgår i den etterfølgende føljetongen med historien om Tordenskjolds sokkel på Garnholmen er det mulig å strekke temaet for båehistorier ganske langt. Når jeg treffer på folk hører jeg at båehistoriene er et yndet tema blant Flaskepostens lesere.

Og alle har dere båehistorier på lager, som dere snakker om der og da.

Etter 60 utgivelser av Flaskeposten har jeg selv gått tom, derfor trenger jeg lesernes båehistorier på en mail.

"Grunnberøringen" må ikke være selvsopplevd, her er det mulig å "henge ut" både slekt, venner og kjente, på en snill og morsom måte. Har dere et bilde eller en kartreferanse er det fint, men det er ikke nødvendig.

Send meg en mail så klarer vi å holde liv i denne populære spalten!.

Tor Dønvik 2

Det skjer på Skåtøy

Skåtøy Kafe

Martin og Helena ønsker gamle og nye gjester velkommen til helgeåpen høstkafe

Lørdager fra kl. 11. til 23.

Søndager fra kl 11. til ca 20-21

Arrangementer vil dukke opp! Følg med på [hjemmesiden](#)

Vertskapet skriver:

Helena og jeg vil meget gerne først og fremmest si mange tak for opbakningen, hjelpen og den pæne modtagelse fra alle jer her på Skåtøy!

Nu går vi lidt mørkere tider imøde, og vi vil justere menuen her på kafeen lidt efter det! Vi vil bla kokkerere hjemmelavede dejlig varme supper, samtidig med at vi altid vil have pizza på menuen!

Er der nogle som har lyst til specielle anledninger, selskaber eller feire noget, hører vi meget gerne Jer, og det er bare at komme hvis der er noget vi kan være behjælpelige med!

Tusind tak for en god sommer, og vi ses på kafeen!

Mvh Helena&Martin

Skåtøy Kirke

Søn 28.08 kl. 11 Gudstjeneste i Kragerø kirke - Jubileumsgudstjeneste - Kragerø by 350 år - felles for alle sokn..

Søn 11.9 kl. 11.30 i Skåtøy kirke - Fam.gudstjeneste - Tårnagenter - Høsttakkefest - Konfirmantpresentasjon.

Velkommen i kirken

Lokalet - Vårt eget hus Sommeren er over

Tusen takk til alle for flott innsats til alle som jobbet med loppe-markedet, solgte kaffe og hjemmebakede boller og kaker. Takk også til Ann Kristin og Lisbeth som bidro med flott husflid. Takker også alle sentrumsbutikker og private for flotte gevinster til vårt sommerlotteri.

Til sist og ikke minst en stor takk til Lokalets mangeårige og trofaste støttespiller Anne Sofie (Bassen), som nok et år har bidratt med utstilling og salg av sine egne og hennes elevers billedkunst

Hilsen Lokalstyret

PS Som dere ser har årets sommermarked allerede resultert i en nymalt østvegg så takk til denne dugnadsgjengen også.

Rød Sommer på Havet

I forgrunn på bildet ser vi gryende avlinger på andre året for jordbruksfelleskapet på parsellhaven "Det Grønne Havet".

Nytt av året på Havet er teltleiren til Rød Ungdom, som la årets **landsmøte og sommerleir** til Skåtøy. Vi trenger engasjert ungdom. Derfor er dette et nyttig og fint tiltak som Skåtøys foreninger og lokalbefolkning støtter og går inn for. Så får tiden vise om sommerleir på Skåtøy blir en tradisjon.

Både Flerbrukshuset og Lokalt ble leid ut for å gjennomføre landsmøtearrangementene, og fra 2-5. august inntok ca. 125 ungdommer øya.

Vi lokalbefolkningen, hverken så eller hørte så mye til dem, for her var det et stramt program fra morgen til sen kveld.

Størstedelen av Norges befolkning, inklusive Rød Ungdom, bor nå i byer, og er blitt urbaniserte. Det fikk vi turgåere

på Skåtøys stier bekreftet, når vi møtte ungdom med trillekofferter og lysende mobiltelefoner, på vei gjennom skogen i regnevær og sølepytter bort på Havet for å slå opp teltet sitt.

Etter et nokså hissig regnevær viste det seg at enkelte telt var noe uheldig plassert i forhold til overvann på jordene, eller som en av camperne etter en våt natt lakonisk bemerket "at nå forsto han hvorfor jordet het Havet"

Foto Sunniva Herrestad som også var gruppens talsperson

Tale Ellingvåg hadde bedt meg fortelle litt Skåtøyhistorie for en mindre gruppe nede på Åsvikbrygga på fredag ettermiddag. Etterhvert dukket de opp og det ble litt tid til lokalhistorie og anledning til en liten dialog. Det ble sagt, at et landsmøte også var en utholdenhetsprøve i langtekkelige møter hvor det kunne være vanskelig å holde seg våken hele tiden, jeg kjente meg umiddelbart igjen i fra tidligere arbeidsliv og arbeid i Skåtøys frivillige lag og foreninger.

Ungdommene trengte litt luft etter lange møtedager, og en improvisert kognetur ble raskt planlagt.

Midt i redningsvestlogistikken fikk gruppen en tekstmelding om å innfinne seg på nok et møte om 15 min. Det var akkurat nok tid til en rask spasertur en runde rundt Rankilen, og slik ble mitt korte møte med Rød Ungdom dessverre så alt for raskt avsluttet. Jeg er sikker på at jeg og mange flere lokale med meg, trenger og har godt av å bli utfordret med kritiske spørsmål og konstruktive innspill til våre veletablerte synspunkter og holdninger fra engasjert ungdom.

"Det Grønne Havet" dyrkes av de veletablerte på Skåtøy. Vi møter gjerne "Det Røde Havet" til en fruktbar diskusjon om viktige saker for oss, og for fremtiden på Skåtøy.

Takk for at dere kom og etterlot dere øya med fasilitetene i en ryddig og fin stand. Arrangementet ble gjennomført på en seriøs, forsvarlig og god måte og vi ønsker dere velkommen tilbake.

Landsmøtets innhold? [sjekk webside](#)

Tor Dønvik

PS *Jeg tenker med gru på hvordan en slik samling med ungdom ville forløpt på slutten av 1960 årene da jeg selv var ung i et radikalt studentmiljø da alt som brøt med det bestående nærmest var lovpålagt å gjøre*

Facebook gruppa Skåtøy Kirke Terje Tolner skrev følgende

Har sendt følgende mail til vokalgruppen "Fauna" som sang for oss i går, og til dem som ikke var til stede: Her gikk dere glipp av en stor koropplevelse!

Hei!

Vil bare få takke dere - for min egen del og på vegne av Skåtøy menighetsråd – for konserten dere fremførte for oss i går. For arrangementene, for stemmeprakten og klokkeklar fremføring og ikke minst: sangergleden. Det var en koropplevelse av de sjeldne som vi lever lenge på.

Alt godt ønskes dere og dere er hjertelig velkomne tilbake til Skåtøy for å synge for oss

Terje Tolner

Jeg kan bare slutte meg til Terjes hyllest til Fauna. For meg var dette den den

største sang og musikkoplevelsen på Skåtøy hittil i år, det er synd at ikke flere fikk ta del i denne.

Skåtøys varemerke for sang og musikk arrangementer, har i de siste årene vært å slippe til artister som både kan være smale i sjanger eller er mindre kjent, det være seg på kafeen og andre steder.

Dette har gitt oss mange store musikkalske opplevelser.

Ønsker vi at dette skal fortsette må vi være flinkere til å stille opp når noen arrangerer slike konserter.

Tor Dønvik

På facebook fins det meste.

En underlig rev har de siste dagene gjort seg bemerket på Skåtøy, i tillegg til vanlig lyssky virksomhet som hønsejakt på natta, spankulerer den omkring på lyse dagen, med et urealistisk syn på menneskeheten. Den nappet en regnskapsfører buksebeinet når den kom på et uanmeldt husbesøk, men det vekker ingen stor harme, i alle fall ikke blant de som driver med ymse lokal monkey-business her i de små forhold.

Verre er det at den på nattetid beit en Montessorilærer i beinet, som kjent

er jo fredstanken et bærende element i Montessoripedagogikken.

Takket være facebook sitter nå frittgående høner bak lås og slå og glor uforstående på mat-mor eller -far som ikke slipper de ut på dagen en gang.

Foto A. K. Lund fra verandaen der Tobias bor Ryggsekkane, som består av den generasjonen som mener alt var bedre før, vet ikke hvor de skal legge turen for å unngå reven. Konspiratoriske elementer i denne gjengen vil ha det til at reven må ha lusket rundt teltene til Rød Ungdom og misforstått et eller annet politisk utsagn om dyrevelferd og menneskers godhet.

Den **Røde** Revens første husbesøk var jo i Jerpekleiv der nyvalgt Rød nestleder Tobias Drevland Lund holder hus.

Tor D

Månedens båe

(Fotsatt fra f. nr.)

Tordenskjold statue og lokalhistorie i Kragerøskjærgården

Etter at Tordenskjold, på den flotte nye sokkelen rett foran rådhuset, hadde ønsket Kong Håkon 7 velkommen hjem til et fritt land, ble altså sokkelen stående tom midt ute på Rådhusplassen, der den var blitt til overs.

Den ble imidlertid ikke stående der lenge. Per Gierløff Klem forteller at da hans far Per Klem (1895-1987) fikk nyss om tingenes tilstand tilbød han seg å fjerne sokkelen for egen regning.

Men hvorfor? Hva skulle han med den? Vi må se litt på Per Klem's bakenforliggende historie for å finne motivet.

Gierløff-familien har en lang tilknytning til Skåtøy også før forfatteren Christian Gierløff kjøpte gården Dønnevik i 1920. Pers bestefar Gustav Klem Gierløff (1831-1906), gift med Marie Hassel (1844-1910), var trelasthandler i Kragerø på slutten av 1800 tallet. Gustav leiet Dønnevik av Skipsfører og gårdbruker Kittil Jørgensen om somrene, og ferierte der med hele sin familie fra ca. 1870. De var fire jenter og åtte gutter, blant dem Per Klems onkel, Christian Gierløff. I 1906 kjøpte kaptein Anton

Pedersen fra Korset gården og han var gift med Pers tante Christiane Gierløff.

Anton solgte gården til Scott Hansen i 1910, før Christian kjøpte stedet igjen i 1920.

Eiere og beboere på Dønnevik var fargerike personer:

Kittel Jørgensens familie bodde der fram til 1906, han var far til Kaptein (Jørgensen) Dønvig, verdenskjent for sin redningsbøie (1900-1905), som også bodde der til 1891.

Anton og Christiane hadde to døtre, Alfhild og Brita. Alfhild ble gift med Kragerømaleren Olaf Tangen og Brita og Anker ble levende legender på Jomfruland.

Familien Stuart som nedstammer i rett linje fra det skotske kongehuset, leide stedet i noen år av Scott Hansen.

Anna Grane, gift med Stuart hadde vært innblandet i en dramatisk brann på Holmenkollen turisthotell i 1895 og ryktene gikk om forsikringsvindel med smykker. Dette inspirerte senere Alf Harbitz til en bok "Det brenner i natten" (1950). Det var nok ikke bare Tordenskjold som spøkte i krokene for vitebegjærlige barn i dette huset, dette fremkommer tydelig i **Christian Gierløffs barnebok Tryggen (1912)** der barneopplevelser fra Dønnevik har en fremtredende plass.

Christian Gierløff (1879-1962) skrev som sagt en bok om **Tordenskjold**. Per ferierte på Dønnevik med sin mor Elise (1867-1958) og med sin onkel Christian fra han var barn. Christians kunnskap og interesse for Tordenskjold smittet ganske sikkert over på nevøen, i de ca. 15 somrene han tilbrakte som barn på familiestedet. Som voksen hadde Per også senere god kontakt med sin onkel Christian på Dønnevik.

Per Klem hadde vært forutseende. Da anledningen bød seg i slutten av 1930 årene, fikk han kjøpt to holmer i skjærgården utenfor Kragerø, og den ene var en del av Østre Rauane mellom Skåtøy og Jomfruland. Her satte han opp en hytte i 1948 og kalte holmen for Garnholmen. Fra toppen av holmen er det flott utsikt forbi Jomfruland til Skagerak mot Dynekilen og Elfsborg på den andre siden, og mot Marstrand litt lengre syd.

Per Klem var en romantiker, tanken på sjøheltens trefninger og bravader langs de nære kyster på den andre siden av fjorden hadde lenge fengslet ham. Plutselig fikk han nå i 1955 muligheten til å gjøre ære på sin sjøhelt på en helt spesiell måte. Per Klem var en handlingens mann. Etter at han hadde fått godkjenning i byrådet for å overta Tordenskjolds sokkel, chartret han en

passer stor fraktestute. Odd Vennevik fra Skåtøy husker at det var «BAS» av Haugesund. Så fikk han en mobilkran til å frakte sokkelens deler den korte veien over rådhusplassen til Honnørbryggen hvor BAS ventet. BAS fra Haugesund gikk i fast rute med frakt på strekningen Haugesund og Oslo, og den var derfor ofte å se i Kragerødistriktet. Den la til bortenfor honnørbryggen i Piperviken, der fiskeskøytene ofte ligger og selger reker. Mobilkranen hadde derfor ikke lange veien over Rådhusstorget.

Et sjømerke som ikke er et sjømerke.

Alle elleve delene kom vel frem til Per Klem's holme i Østre Rauane.

Der hadde han sørget for at Skåtøy's store terneseiler, båtbygger og altnuligmann, Birger Bråtøy hadde funnet et passende brådypt anløpssted hvor stenene kunne heises i land fra BAS.

Senere bygget Birger en solid slipp derfra til toppen av holmen som han brukte til å trekke en og en av stenene opp. Så rigget han til en enorm stubbe-bryter, for å løfte stenene på plass i riktig rekkefølge.

Det er elleve stener i sokkelen;

- En profilert bunnplate som måler ca. 205 x 205 cm og er 35 cm tykk med en vekt på nesten 4 tonn.

- Så de fire nedre sokkelstenene med målene: BxH 185x85 cm,

- Så en ny plate med målene: 195x195, tykkelse 20 cm-,

- Så de fire hoveddelene av sokkelen med målene: BxH 165X245 cm, alle med dype relieff. På en side, Tordenskjolds våpenskjold, hans navn og årstallene 1690 og 1720. På en annen, hans yndlings fregatt «Hvite Ørn» som han kapret fra svenskene. På en tredje en krans med navnene DYNEKILEN, MARSTRAND og ELFSBORG under, og på den fjerde en montasje med maritime gjenstander og symboler.

- Så tilslutt en profilert topplate med målene: 185x185, tykkelse 20 cm.

Totalvekten anslås til ca 25 tonn

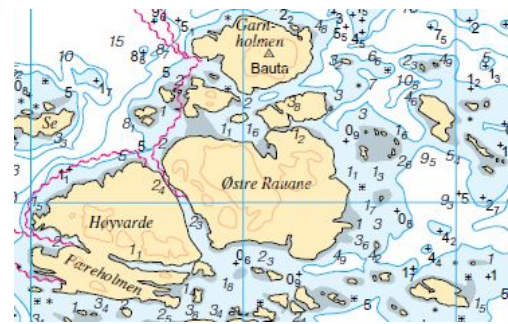
Slik sokkelen står, er den ikke ment som sjømerke, og den er heller ikke avmerket slik på noen sjøkart. Den er imidlertid lett synlig fra Jomfrulandsrenna og ruver godt i nærområdet.

Sokkelen har vært et populært emne for historier og skriverier. Noen har begrenset seg til enkle fakta, andre har utbrodert og mystifisert historien.

Per G. Klem kan dessverre ikke huske datoene presist, men han husker at den sto der i 1957, da klatret vi opp på toppen av den fem meter høye sokkelen - forteller han.

Gamle bilder fra Rådhusplassen bekrefter at sokkelen stod der i 1955, og at den var fjernet i 1956. Den ble derfor fraktet direkte til Garnholmen i 1955 og satt opp der samme år, eller året etter i 1956.

Dersom lokaliseringdebatten for Tordenskjolds statue skulle blusse opp igjen, i Oslo eller andre steder, har vi i alle fall en sokkel klar på Garnholmen utenfor Skåtøy. Plasseringen her møter alle Tordenskjolds krav og ønsker, om nærhet til sjø og der utsyn østover mot DYNEKILEN, MARSTRAND og ELFSBORG, er godt ivarettatt.

I **DEN NORSKE LOS** BIND 2B FARVANNS-BESKRIVELSE LANGESUND – JÆRENS REV. er bautaen på Garnholmen tegnet inn på kartet og avbildet med fotografi

Prosjektet med Dønviqs bøye går mot gjennomføring.

Sponsoravtaler på kr. 10.000 eller mer søkes.
Sponsorlista så langt:

Arkitekthuset as
David Løffler - 92099747

Iseksport as
Tom Erik Hole

Byggmester
Tore Abrahamsen - 91850561
Galeasen Skåtøy as
Tor V Dønvik - 90678830

Stiftelsen
Skåtøy Vise og Poesifestival
Kragerø og Skåtøy Historielag
Skåtøy - Sangpoetenes møtested
Dønnevik gård
Ingvild Gierløff Løe

Store og små donasjoner mottas med takk.

Et bygg for utstilling av bøyen og

presentasjonsmaterieell for historien skal lages.

Sponsorer (kr 10000 eller mer) søkes blant privatpersoner, firma og andre, som hedres med et messingskilt om de ønsker det. Alle små eller store bidrag er velkommen.

Bankkto: 2655.02.47037

For informasjon, kontakt:

Tor Dønvik; tor.donvik@gmail.com

mobil 90678830 eller

Arnfinn Jensen; arnfj@frisurf.no

mobil 90584852

Glimt fra kaptein Dønviqs liv: -Sjøtester må til.

Dønvig hadde en svært god forståelse av alle tekniske og praktiske forhold for, samt sjøfolks og myndigheters holdninger til, livredning til sjøs. Alle tenkelige og utenkelige problemstillinger var nøye vurdert, analysert og satt i system. Som internasjonal gründer besitter han kunnskap i verdensklasse på dette området.

I Paris mottar han en bronsemedalje for bøyen i kategorien «Lifesaving Apparatus», men mer lokker den såkalte Pollock prisen på 100000 franc. Frist for påmelding var 1. mars 1900, premien er høy, men det er også krav og kriterier for hva som skal til for å vinne premien.

Flere nordmenn melder seg på, deriblant Dønvig. Pollockprisen er privat og øremerket livredning til sjøs.

Prisen skulle deles ut i Paris, men ingen blir funnet verdig. Prisen ansører Dønvig og andre til å jobbe videre med sine oppfinnelser, med tidsfrist i 1901.

Dønvig har underhånden snappet opp rykter om at hans oppfinnelse kunne ha vunnet dersom livrednings-bøyen hadde vært i full størrelse, i operativ stand og utprøvd på sjøen.

Full av optimisme konstruerer han nå fullskala prototyper og går i gang med sjøtester av disse.

Et eksempel på en slik test har vi fra 1902. Da stod følgende annonse å lese i Aftenposten. Her kommer Dønviqs sans for bruk av media og PR til syne, med "både musikk og restaurant ombord".

(forts. neste nr) Tor Dønvik

Redning.

Til Indtægt for Redningsselskabet arrangeres en Lysttur i Christianiafjorden med S/S "Norway" først. Søndag den 14de ds. med Afgang fra Kranbryggen Kl. 10 Form. og Retur ca. Kl. 7 Aften. Horten anløbes omkr. Kl. 1 Middag. Paa Turen vil blive foretaget Prøver med Captein Dønviqs

„Life Saving Globe“

idet den blandt andet vil blive styrtet overbord med Besætning. Der vil samtidig være Anledning til at faa se en af Selskabets Redningsskøiter i Virksomhed.

Musik medfølger. God Restaurant ombord.

Billetter — Kr. 5.00 pro persona — erholdes ombord.

Liste til Tegning er nldagt hos Rich. Andvord, Grimsgaard & Bretteville samt Redningsselskabets Kontor, Skippergd. 17 c. Telefon No. 1383.

Listerne inddrages Fredag Aften 12te ds.